

Aleksander Kośko, M. Szmyt

Opatowice, gm. Radziejów, woj.
włocławskie. Stanowisko 42

Informator Archeologiczny : badania 20, 31

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. wrocławskie
Stanowisko 42

Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zakład Prahistorii Polski
w Poznaniu

Badania prowadzi zespół pod kierownictwem doc. dr. hab. Aleksandra Kośko przy współpracy mgr M. Szmyt, Finansował WKZ we Wrocławiu, Drugi sezon badań, Osada kultury pucharów lejkowatych, ślad osadnictwa kultury amfor kulistych.

Kontynuowano prace nad rozpoznaniem osady. Zakończono 8 wykopów o łącznej powierzchni 212,5 m².

Zarejestrowano 26 obiektów ziemnych, w tym obiekt mieszkalny o charakterze półziemianki, 6 jam "gospodarczych" oraz 19 dołków posłupowych, a także bardzo dużą ilość materiału ruchomego, głównie ceramiki. Wszystkie wymienione obiekty oraz większość środków ruchomych wiąże się z osadą kultury pucharów lejkowatych. Znalaziono jedynie nieliczne fragmenty ceramiki kultury amfor kulistych.

Odkoniono centralną partię osady, stosunkowo mało zdewastowaną /pokryta obecnie lasem, ułomną zniszczenia na skutek intensywnych prac agrotechnicznych/.

Wzniesiony obiekt mieszkalny odkryty został w 4/5. Posiada on kształt trapezu, zorientowanego względem N-S, o wymiarach: długość 9,5 m, szerokość podstawy północnej 5 m, południowej ok. 10 m. Wypełnisko obiektu tworzone było generalnie przez 2 warstwy: a/ warstwę gliny z siłą domieszką brunatno-czarnej próchnicy o grubości 3-20 cm, zalegającą na b/ warstwie jaśniejszego drobnoziarnistego piasku o grubości 10-20 cm. Wewnątrz półziemianki, przy ścianach północnej, wschodniej i południowej znaleziono 5 jam oraz 5 dołków posłupowych. Z opisywanym obiektem mieszkalnym związany jest prawdopodobnie wspólny system dołków, stanowiący być może ślad po ogrodzeniu /?/.

Badania będą kontynuowane.

PAWLIŃCHY, gm. Kąkolepów
woj. zamorskie
Stanowisko 3

patrz
wcześnie średniowiecze

POGANICE, gm. Potęgowa
woj. śląskie
Stanowisko 4

Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
w Poznaniu

Badania prowadzi mgr Jacek Wierziński /autor sprawozdania/
i dr Dobrochna Jankowska, Finansował WKZ w Ślupsku, Dwunasty
sezon badań, Osada ludności kultury pucharów lejkowatych.

Celem badań była pozyskanie materiałów z różnych faz zasiedlenia kompleksu poganickiego. W związku z tym kontynuowano prace w północnej części osady /tzw. strefa 8/, ślad w ubiegłym roku uzyskano datę C 14: 3220 - 50 BC, co odpowiadałoby przybliżalnie początkowi osadnictwa na tym terenie. Przebudano tu obszar o powierzchni 50 m², na którym odkoniono 4 obiekty /w tym dużą jamę o funkcji prawdopodobnie warsztatu karceniarskiego? / oraz pobrano próbki węgla drzewnego do analizy radiowęglowej.

Po kilkuletniej przerwie podjęto badania w południowej części osady /tzw. strefa 2/, ślad pochodziły najmłodsze jak dotąd materiały grupy łupawskiej KPL. Łącznie przebadano obszar 125 m², na którym odkryto pozostałości kilkofazowej zabudowy słupowej w postaci ponad 220 obiektów /były to w ogromnej przewadze jamy posłupowe, wystąpiło także kilka palenisk i jam gospodarczych/. Na zachód od skupiska śladów po budowlach słupowych zarejestrowano kilka obiektów, w których poza typową ceramiką KPL odkryto także domieszkę ceramiki wczesnobrązowej, nawiązującej przez mocno wychylone na zewnątrz brzozi oraz ostre zakończenia brzozi do stylu klasycznej fazy kultury uńetyckiej. Ceramika ta wyróżnia się swoją cienkościemnością, dobrym wyglądem i z reguły czarnym lub ciemnobrunatnym zabarwieniem powierzchni. Powyższą chronologię potwierdza także znaleziona w jednym z tych obiektów płytka siodłkowa miedziana o luknowatym, dość mocno rozchylonym ostrzu i lekko spiczastym obuchu /dł. 10 cm, szer. ostrza 4 cm/. Ceramika KPL występująca w tych obiektach jest bardzo ubogo ornamentowana, rzadko jedynie spotyka się zdobienie w postaci pionowych żłobków na brzościach naczyń pucharowatych lub odciskane śluki. Tak więc znaleziska te należałoby odnieść do najmłodszej /po raz pierwszy zarejestrowanej/, schyłkowej fazy grupy łupawskiej KPL.

Ponadto prowadzono, także po kilkuletniej przerwie, prace w centralnej części osady /tzw. strefa 5/. Przebudano tu obszar 50 m², rejestrując blisko 90 obiektów /głównie jamy posłupowe oraz pozostałości palenisk/. Bogaty materiał ceramiczny pochodzący z obiektów można ogólnie datować na wczesną fazę grupy łupawskiej KPL. Przeważają tu ryte żłobki na brzościach oraz stempelki odciskane. O wiele rzadziej spotyka się zgrabak, a jeszcze rzadziej wątki drabinkowe. Na uwagę zasługują ponadto nieliczne wątki nawiązujące do zdobnictwa grupy mąteńskiej KPL.

Badania będą kontynuowane w przyszłym sezonie.